

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	นิเวศวิทยาที่สำคัญบางประการที่มีผลต่อการจัดการและการใช้ประโยชน์ของไผ่หก: การศึกษาเปรียบเทียบไผ่หกธรรมชาติและไผ่หกปลูกในอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
ผู้เขียน	นายโกสิต ชูจันทร์
ปริญญา	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ศรีเงินยวง

บทคัดย่อ

การศึกษานิเวศวิทยาที่สำคัญบางประการของไผ่หกต่อการจัดการและการใช้ประโยชน์: ศึกษาเปรียบเทียบไผ่หกในธรรมชาติและไผ่หกที่ปลูกในอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อศึกษานิเวศวิทยาที่สำคัญบางประการทางกายภาพและทางสัณฐานวิทยาของไผ่หก เพื่อศึกษาเปรียบเทียบนิเวศวิทยาของไผ่หกในธรรมชาติกับไผ่หกที่มีการปลูกโดยชุมชนและเพื่อศึกษาการจัดการและการใช้ประโยชน์ของไผ่หกในธรรมชาติและไผ่หกที่มีการปลูกโดยชุมชน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และเชิงสำรวจ ข้อมูลที่ได้รับการตรวจสอบแยกเป็นหมวดหมู่ วิเคราะห์ และนำเสนอโดยการบรรยายผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

จากการศึกษาเปรียบเทียบนิเวศวิทยาบางประการของไผ่หกธรรมชาติกับไผ่หกปลูกมีความเหมือนกันทั้งด้าน ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ความชื้น ความสูงจากระดับน้ำทะเล มีสภาพเป็นป่าดิบแล้งตลอดจนลักษณะทางสัณฐานวิทยาของไผ่หก คือ กอไผ่ ลำไผ่ หน่อไม้ เหมือนกันแต่มีความแตกต่างทางด้านนิเวศบางประการ คือ ไผ่หกธรรมชาติ บริเวณ ยอดดอย กลางดอย และใกล้น้ำ มีขนาดของกอไผ่เฉลี่ย 11.5 กอต่อไร่ ขนาดของลำไผ่ เฉลี่ย 49 เซนติเมตร ต่อลำ มีปริมาณหน่อไม้เฉลี่ย 12.87 หน่อต่อกอ มีการตัดไปใช้ประโยชน์ เฉลี่ย 4.36 ลำต่อกอ มีการจัดการเพื่อดูแลและศึกษาพันธุ์ไผ่หกและพันธุ์ไผ่ชนิดต่างๆ โดยเน้นไผ่หกเป็นหลัก ในด้านการดูแลรักษาพื้นที่ป่าไผ่หกให้คงอยู่ ควบคุมดูแลให้เกิดความสมดุลขึ้นเองตามธรรมชาติ ปัจจุบันได้มีการทดลองนำกล้าไผ่หกที่เพาะชำจากเมล็ดมาทดลองปลูกเสริมในพื้นที่ป่าไผ่ที่เสื่อมโทรม จำนวน 400 ไร่ ยังอยู่ในขั้นดำเนินการ การใช้ประโยชน์ ได้นำไผ่หกมาสาธิตในรูปแบบต่างๆ ทั้งอาคาร งานเกษตร ผลิตภัณฑ์ เพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์ศิลปาชีพต่อไป อยู่ในระยะศึกษา และการเตรียมงาน

ส่วนไผ่หกปลูกทั้งสามบริเวณเหมือนกันมีขนาดของกอไผ่เฉลี่ย 7.5 กอต่อไร่ ขนาดของลำไผ่เฉลี่ย 49.39 เซนติเมตรต่อลำ ปริมาณหน่อเฉลี่ย 12.87 หน่อต่อกอ มีการตัดไปใช้ประโยชน์ เฉลี่ย 49.82 ลำต่อกอ และมีการจัดการ การเรียนรู้เกี่ยวกับไผ่หกแบบดั้งเดิม ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการจัดการปลูกด้วยวิธีการใช้ตัดชำเหง้าและกิ่งตาแก่จากลำต้นที่มีอายุเกิน 3 ปี การดูแลรักษากอไผ่แล้วแต่

การจัดการของแต่ละครัวเรือน การใช้ประโยชน์ ใช้สร้างบ้านเรือน งานเกษตรและทำผลิตภัณฑ์ รักษา
ความสมดุลการใช้ลำไฝ่หกโดยการควบคุมดูแลการใช้ประโยชน์จากหน่อไม้เป็นสำคัญที่ทำให้พันธุ์ไฝ่
หกยังคงอยู่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title	Some Ecological Aspects Affecting Management and Utilization of <i>Dendrocalamus Hamittni</i> : A Comparative Study of Natural and Planted Bamboo in Amphoe Mueang Mae Hong Son
Author	Mr. Gosit Choojun
Degree	Master of Science (Sustainable Land Use and Natural Resource Management)
Thesis Advisor	Asst.Prof. Dr. Kriangsak Sringernyuang

ABSTRACT

A study of some ecological aspects effecting management and utilization of *Dendrocalamus hamiltonii*: a comparative study of natural and planted bamboo in Mae Hong Son province had three objectives. These were to study the physical characteristics and morphology of *Dendrocalamus hamiltonii* (locally called Pai Hok), to compare the ecology of natural and planted bamboos, and to study management and use of bamboos in two selected areas. The author used a qualitative research method and conducted survey on the sites. Information received was checked and classified into categories, then analyzed and presented in a narrative form as follows.

From a comparative study of bamboo managed by communities and naturally grown bamboos, there was similarity in terms of climate, geography, humidity and height above sea level. Both places are semi-evergreen forests. Regarding the morphology of Pai Hok, its clumping, bamboo stems, and bamboo shoots are the same. However, there have been some ecological differences in terms of ecological aspects between natural growth bamboos and planted bamboos.

Natural growth bamboos at the top, middle and near water creeks area had an average clumping of 11.5 clumps per rai. The bamboo stem size was approximately 49 centimeters per stem. Average bamboo shoots were 12.87 shoots per clumping. The average use of bamboos was 4.36 stems per clumping. In regard to management, Pai Hok was the main focus for the study. The study emphasized how to maintain intact Pai Hok forest areas by using in-situ conservation. Presently, bamboo seedlings germinated from bamboo seeds were taken and planted as an experimental phase in degraded areas totalling around 400 rai. The experiment is on-going. In Firms of utilization Pai Hok bamboos, was used for building office and other products, as well as, agricultural activities there is the aim of setting up an occupational training centre at a later stage. Nowever, this is still at the feasibility asserment and preparatory stage.